

Književnost.

Slovenska književnost.

Razlaga novega Velikega katekizma, potrjenega od vseh avstrijskih škofov, zbranih na Dunaju 9. aprila 1894. Spisal in založil Dr. Ivan Križanič, kanonik sen. lavantinski, profesor pastirstva. Prvi del. V Mariboru 1899. Natisnila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. 8°. Str. 335. Cena 1 gld. 60 kr. (Dobiva se pri založniku v Mariboru). — Vemo, da je in da bo katehete zelo razveselila ta knjiga. Mnogi so morebiti segli že po nemški podobni razlagi novega katekizma, a sedaj jim ne bo več treba. Seveda ni jednaka tiskana razlaga tako potrebna, da bi umen in priden katehet ne mogel brez nje učiti katehizma: a to je gotovo, 1. da se katehetom s tem delo jako olajša, 2. da se delo jako izboljša, 3. da se razlaganje priredi jednotno in jednako bodisi po raznih šolah, bodisi ob raznih časih. To omenja dobro g. pisatelj te razlage sam, ko pravi v predgovoru: „Katehetom bo ‚Razlaga‘ gotovo dobro došla, da se morejo točneje in ročneje pripravljati na krščanski nauk. Tudi zato jim bo ‚Razlaga‘ ugajala, da besede in stvar vedno z istimi besedami razlagajo in pojasnjujejo, kar je povsem potrebno, če hočemo uspešno učiti.“ „Prvi del‘ obsega dobro polovico katehizma, t. j. prva tri poglavja, do vprašanja 507 (incl.) Pred vsem podaje „Nagovor prvo uro novega šolskega leta“ in pa pouk, kako začeti pri prvencih. Nato razklada katehizem tako, da navaja do besede vprašanje z odgovorom, (zaradi tega ni treba katehetu vedno gledati v katekizem), k temu dostavlja v stvarnem redu svojo razlago. Kjer je prilično, tam navaja tudi vzglede iz sv. pisma, iz cerkvene in druge zgodovine in iz raznih zbirk. Razlaga je vseskozi točna in natančna, seveda semtertje dokaj čutna ali nazorna in preprosta, kakor n. pr. da Kristus „tako rekoč na straži poleg cerkve stoji, da kaj krivega ne uči“; mnogokrat je razlaga še podprta z besedami svetega pisma in sv. očetov. Prav posebno hvalevredni so vzgledi, ki nauk jako pokrepčajo in poživijo, ob enem pa polajšajo. Nekateri vzgledi so res jako dobro izbrani, n. pr. kako časté Kitajci cesarsko pismo v pojasnilo, kako moramo kristijani čislati sv. pismo, i. dr. — Bodi dovolj toliko o vsebini. O obliki smemo tudi soditi pohvalno, ker je jezik pravilen in čist, kolikor se ni zdelo g. pisatelju potrebno ozirati se na umevnost. V to vrsto gredó pač nekatere manj pravilne besede. Tu je torej pol katehizma. Najboljše bi bilo, da bi bila razlaga kar za ves katekizem izšla v jednom ali pa, da bi sedaj za kake štiri mesece izšel še drugi zvezek, tako bi katehetje že

letos lahko rabili popolno razlago. Torej Bog daj, da 2. zvezek izide kmalu, kmalu *Dr. Fr. L.*

Iz Budčevic smo prejeli brošurico in nekaj lističev. Brošurica ima naslov: *Pot do izveličanja*. (10°. Str. 16.) Ob koncu je podpisano: „Preložil Ant. Chraska.“ Ta knjižica je spisana samo za protestantovsko propagando, ker hoče bravca prepričati, da v nebesa se ne pride z dobrimi deli, ampak jedino le po veri v Kristusa. Katoliški kristijan vé iz krščanskega nauka, da bi se ne mogel izveličati brez zasluženja Kristusovega, toda vé tudi, da mora s Kristusom sodelovati, torej opravljati dobra dela: nage oblačiti, žejne napajati itd., ako hoče priti do izveličanja. A ker je ta knjižica pisana navidezno z dobrim namenom in ima lepo jezikovno obliko, pa je vendar naravnost krivoverska, bo škodila, ako pride manj poučenim v roke. Zato opozarjamo duhovščino nanjo, ker jo je izdala — kolikor moremo soditi — angleška družba za razširjanje biblij in protestantovstva. — Jednakega izvira in namena je list: *„Milost božja ali naše zasluženje?“* Tudi ta hoče dokazati, da človek ne more pred Bogom ničesar storiti, da bi se opravičil in bi bil s pravičnostjo vreden izveličanja. — Tema spiskoma je pridejanih šestero barvnih in deloma slikanih lističev, „podobic“ bi rekli Slovenci, z izreki sv. pisma, katere protestanti razlagajo po svoje. — Čuditi se je res, kako trdoglavo je krivoverstvo! Zakaj pa ni Ant. Chraska poskrbel, da bi se bilo natisnilo to-le iz evangelija (Mat. 19, 16 nasl.): „Nekdo je pristopil in mu (Kristusu) rekel: „Dobri učenik, kaj naj storim, da zadobim večno življenje? On mu je rekel: Kaj me vprašaš od dobrega? Eden je dober, Bog. Ako pa hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi. Mu reče: Katere? Jezus pa je rekel: Ne ubijaj, ne prešeštuj, ne kradi, ne pričaj po krivem! Spoštuj očeta svojega in mater svojo, in ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe! Mladenič mu reče: Vse to sem izpolnjeval od svoje mladosti. Česa še manjka? Jezus mu reče: Ako hočeš biti popoln, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš imel zaklad v nebesih, in pridi in hodi za menoj!“ Ker se utegnejo omenjene tiskovine razposlati po Slovenskem, zato smo to strupeno zelišče natančneje opisali in naznanili tudi protistrup.

Slovenski zemljevidi. Z veseljem smemo zabeležiti, da se množé od leta do leta slovenski zemljevidi, seveda najprej za šolsko porabo. Že pred leti je izdalo učiteljstvo kamniškega okraja zares dobro in lepo izdelan „Kamniški okraj“ v pol manjši meri, kakor so zemljevidi generalnega štaba. Na ta jako prilični zemljevid radi opozarjamo in ga pri-